

Brief en memorie van toelichting

Jos Engelen

Aan het Bestuur der Gemeente Kerkrade

Edelachtbare Heeren,

Geeft eerbiedig te kennen,

Het Dagelijksch Bestuur van den "Bond ter Behartiging van de Belangen van het Kind", goedgekeurd bij Kon. Besluit van 26 September 1911, No.33, namens de volgende bij den Bond aangesloten vereenigingen:

dat het rooken van kinderen en jeugdige personen in Nederland een zeer grooten omvang heeft aangenomen;

dat de nadeelige gevolgen daarvan zoowel van de zijde der medici als van die der onderwijzers, alsook van de rechterlijke macht, algemeen" worden erkend;

redenen, waarom adressanten den Raad Uwer Gemeente dringend verzoeken verordeningen in het leven te roepen, waardoor het rooken door kinderen en jeugdige personen met kracht wordt bestreden.

Zij hebben de eer voor nadere motiveering van hun verzoek naar bijgaande Memorie van Toelichting te verwijzen.

't Welk doende

Het Dagelijksch Bestuur voornoemd:

DEN HAAG, December 1916.

Memorie van Toelichting

behoorende tot het adres van den "Bond ter Behartiging van de Belangen van het Kind" inzake rookverbod voor kinderen.

Sinds de laatste 5 a 6 jaar heeft zich in verschillende kringen in ons land sterk de behoefte doen gevoelen om maatregelen te verkrijgen tegen het rooken van kinderen. Dat het rooken inderdaad een schadelijke gewoonte is voor de jeugd wordt niet alleen door onderwijzers en andere belangstellenden in de opvoeding van het kind ingezien en bevestigd, maar het bleek ook uit tal van enquêtes door onderwijzers of particuliere lichamen bij medici ingesteld.

Het overgroot aantal der gevraagde doctoren was van oordeel, dat het tabaks gebruik door kinderen en jongelieden ernstig nadeel kan toebrengen aan de gezondheid en de geestelijke ontwikkeling van het kind. Genoemd worden o.a. slapeloosheid, ongeschiktheid tot het volgen, van het onderwijs, beverigheid, onpasselijkheid, aandoening en van het hart en de longen, enz. Ook mag verondersteld worden, dat rookgewoonte niet zonder invloed is op de neiging tot andere prikkels als bijv. 't gebruik van alcohol. Een overzicht over deze talrijke enquêtes zou te veel plaats innemen. Wel moge ondertusschen er op gewezen worden, dat het nu en dan herhaalde onderzoek van onderwijzers naar het percentage van rookende kinderen een toeneming van de rookgewoonte aanwijst. Zoo ontleenen wij aan het adres van den Bond van Ned. Onderwijzers aan Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken in 1911 de volgende cijfers:

te Amsterdam waren 52% rookers, te Winschoten 58°, te Utrecht 56%, te Tilburg 59%. Gemiddeld 56 ¼ %terwijl het adres aan den Gemeenteraad van Haarlem in 1916 door 16 vereenigingen gezonden op initiatief van den Ned. Kinderbond afd. Haarlem de volgende cijfers noemt: te Haarlem waren 78% rookers, te Leiden 86%, te Amsterdam " 69%, te Baarn 33%, te Wildervanck 60%, te Groningen 50%, te Velsen 52%, gemiddeld 61 ¼ % .

Behalve op het nadeel toegebracht aan de gezondheid zij er nog op gewezen, dat de rookgewoonte van kinderen 'ook economische schade voor het gezin kan beteekenen en -wat nog erger is- aanleiding geeft tot het besteden van geld aan een nutteloos vermaak, terwijl vaak verband aangetoond werd tusschen behoefte aan róoken en vroegtijdige criminaliteit.

Sommige veréenigingen hebben dan ook op deze gronden getracht ouders en kinderen door lectuur, ouderavonden met medici als sprekers, en het oprichten van niet-rookersclubs in den strijd tegen de rookgewoonte te betrekken. Dit geschiedde bijv. bij verschillende afdelingen van de bij onzen Bond aangesloten vereeniging "Nederlandsche Kinderbond". Wij mogen in dit verband o.a. ook nog herinneren aan een begin van actie van "de Tuchtunie", afd. 's-Gravenhage, de bemoeiingen van Pro Juventute' te Breda, verschillende gezondheids commissies, den Gereformeerden Schoolbond, het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap, den Nationalen Vrouwenraad en van Katholiéke zijde. Ook werd reeds in 1911 door den Bond van Nederlandsche Onderwijzers een adres gericht aan de regeering, waarin verzocht werd het daarheen te leiden, dat wettelijke maatregelen zouden worden getroffen, waardoor het rooken van kinderen en jeugdige personen wordt tegengegaan. In de memorie van toelichting van dit adres wordt er reeds op gewezen dat het particulier initiatief onmachtig is het kwaad afdoend te bestrijden, wat door de ervaring schijnt bevestigd te worden. Het Nederlandsch Onderwijzers Genootschap heeft onlangs besloten opnieuw bij de regeering aan te dringen op het tot stand komen van een rijkswet. Thans hebben de pogingen van, verschillende lichamen bij gemeentebesturen tengevolge gehad, dat reeds desbetreffende verordeningen zijn gemaakt in enkele gemeenten, o.a. Velsen, Leiden, Baarn, Bussum, Rotterdam, Delft, Naarden, Utrecht, Dordrecht, Purmerend, Krommenie en Renkum.

Teneinde te bevorderen, dat de bestrijding der rookgewoonte bij kinderen zoo algemeen mogelijk wordt, spreken adressanten den wensch uit, dat dit voorbeeld door talrijke, mocht het zijn alle gemeenten in ons land mocht gevolgd worden, waardoor wellicht de weg kan worden geëffend voor een latere rijkswet.

Omtrent den inhoud van een dergelijke bepaling komt het ons gewenscht voor, dat niet alleen de verkoop van tabak aan kinderen en jongelieden beneden 16 jaar strafbaar gesteld wordt, maar ook het schenken of verstrekken daarvan en het rooken op den openbaren weg en op openbare plaatsen door kinderen en jongelieden beneden 16 jaar.

Het Dagelijksch Bestuur van den "Bond ter Behartiging van de Belangen van het Kind" voornoemd.